

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра управління інноваційною
діяльністю та сферою послуг

Богданюк Софія Олександрівна

УДК 331

**ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ
ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ “КЕРАМІС”)**

Спеціальність 073 “Менеджмент”, спеціалізація
“Управління інноваційною діяльністю”

**АВТОРЕФЕРАТ
наукової роботи на здобуття
освітнього ступеня “Магістр”**

Магістерська робота виконана на кафедрі управління інноваційною діяльністю та сферою послуг факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Міністерства освіти і науки України.

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:

Доктор економічних наук, професор
Андрушків Богдан Миколайович, кафедра
управління інноваційною діяльністю та
сферою послуг факультету економіки та
менеджменту Тернопільського
національного технічного університету
імені Івана Пулюя

РЕЦЕНЗЕНТ:

кандидат технічних наук, доцент
Галушак Михайло Петрович, кафедра
менеджменту та адміністрування
факультету економіки та менеджменту
Тернопільського національного
технічного університету імені Івана
Пулюя

Захист магістерської роботи відбудеться 27 грудня 2018 р. о 9⁰⁰ год. на засіданні екзаменаційної комісії у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя

Науковий керівник

Б. М. Андрушків

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ. Економічне зростання національної економіки, у першу чергу, досягається завдяки ефективності виробництва. Ефективним вважається виробництво, коли кожна одиниця матеріальних, трудових і фінансових ресурсів забезпечує збільшення виробництва товарів та послуг. Важливим джерелом зростання економіки країни є інноваційний розвиток. Рівень інноваційного розвитку виробництва відображає процес формування та вдосконалення техніко-технологічної бази підприємств, що має бути постійно зорієнтованим на кінцеві результати його виробничо-господарської, комерційної чи іншої діяльності. Інноваційний розвиток охоплює різноманітні форми, які повинні відображати відповідні стадії процесу розвитку виробничого потенціалу і забезпечувати просте та розширене відтворення необоротних активів підприємства. Із сукупності форм технічного розвитку доцільно виділити такі, що характеризують, з одного боку, підтримування техніко-технологічної бази підприємств, а з іншого – її безпосередній розвиток через вдосконалення й нарощування виробництва. Кожний, хто бере участь у господарській діяльності, одержує прибуток в обмін на ті ресурси, які він вкладає.

Процес виробництва завжди є результатом взаємодії відповідних ресурсів, а його ефективність забезпечується оптимальним їх поєднанням і використанням. Ресурсна будова суб'єкта господарювання показує наявність ресурсів на підприємстві, їх якість та потребу, виражає взаємозв'язок та ефективність використання в процесі підприємницької діяльності. Одним із основних чинників економічного зростання є оптимальне ресурсовикористання. Досягти цієї мети можливо завдяки забезпеченню ефективного використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів.

Для України проблема ефективного управління інноваційними процесами є надзвичайно актуальною, тому що проблема підвищення ефективності виробництва стоїть перед кожною підприємницькою структурою, оскільки переважна їх більшість утворена у процесі приватизації на базі колишніх державних підприємств. Майже всі підприємства працюють на застарілому обладнанні, а технології, котрі використовують у базових галузях, залишилися на рівні досягнень науково-технічного прогресу 50-60-х років. Це свідчить, що інноваційний розвиток вітчизняних підприємств перебуває на низькому рівні. Проте, варто наголосити, що це стане можливим за умов поживлення інноваційної діяльності на всіх рівнях економічної системи, тому що не секрет, що сьогодні діючі підприємства легкої промисловості працюють неефективно. Ефективність діяльності підприємств залежить від конкурентоспроможності наукомісткої продукції, котру вони випускають, тобто від системи управління інноваційними процесами.

Опанування механізмом управління інноваційними процесами є передумовою суттєвих радикальних рішень у сфері господарського, політичного і в цілому суспільного життя нашої країни. Тому в українських реаліях процеси ринкового пристосування можуть відбуватися переважно тільки через інноваційні технологічні зміни. Принципово нові базові

інноваційні технології, які потребують значних інвестицій, не мають на державному рівні ефективних механізмів їх програмування та подальшого управлінського супроводження при реалізації. Сучасне управління інноваційним процесом повинно бути спрямоване не на точкове стимулювання вибраних тем досліджень чи розроблень, а на створення умов для масового пошуку результативних шляхів технологічних змін і швидкої підтримки позитивних знахідок.

Теоретичною і методичною основою дослідження стали праці вітчизняних і зарубіжних учених, що пов'язані з проблемами визначення інноваційних напрямів управління покращення використання виробничих ресурсів підприємства, законодавчі та нормативні акти України з відповідних питань.

В якості інформативної бази магістерської роботи виступили літературні джерела з теми дослідження, матеріали періодичної преси. Розвитку теоретичних і методичних основ управління інноваційними процесами у контексті використання виробничих ресурсів підприємства присвячені праці таких провідних вітчизняних дослідників та практиків, як Б. М. Андрушківа, В. О. Василенка, П. П. Микитенка, І. А. Павленка, В. В. Стадника, Л. І. Федулової та інших. Однак питання визначення інноваційних напрямів покращення використання виробничих ресурсів на підприємствах молокопереробної промисловості вимагають комплексного аналізу, вдосконалення й адаптації з урахуванням особливостей даної промисловості.

Актуальність і важливість питань визначення ефективних інноваційних напрямів покращення використання виробничих ресурсів підприємства молокопереробної промисловості у сучасних складних економічних умовах нашої країни обумовили вибір теми, мету та послідовність викладення матеріалу магістерської роботи.

Об'єктом дослідження є ТОВ "Кераміс", яке розташоване у с. Токи, Підволочиського р-ну, Тернопільської обл., а також аналітична, статистична та фінансова інформація, інноваційна діяльність даного підприємства та його значення в галузі та економіці країни, а також інструменти щодо вирішення проблеми забезпечення дієвих інноваційних напрямків покращення використання виробничих ресурсів підприємства.

Предмет дослідження – пошук інноваційних напрямків покращення використання виробничих ресурсів підприємства, сукупність факторів, що зумовлюють наявний стан інноваційних можливостей ТОВ "Кераміс".

Методи дослідження. Для забезпечення досягнення поставленої мети був використаний системний підхід із застосуванням таких методів: оцінки, групування, порівняння, аналізу, синтезу, деталізації, узагальнення, балансового методу.

Мета роботи – дослідити та обґрунтувати інноваційні напрямки покращення використання виробничих ресурсів ТОВ "Кераміс".

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- виявити роль інновацій у забезпеченні сталого розвитку виробничих підприємств;
- розкрити сутність та особливості системи формування та використання виробничих ресурсів інноваційного підприємства;
- визначити склад та структуру виробничих ресурсів інноваційного підприємства;
- зробити загальну характеристику інноваційної діяльності ТОВ “Кераміс”;
- проаналізувати використання виробничих ресурсів підприємства
- здійснити аналіз основних показників фінансового стану підприємства;
- зроблено загальна оцінку інноваційних напрямків використання виробничих ресурсів підприємства;
- запропонувати впровадження інноваційної продукції як важливого виробничого ресурсу у ТОВ “Кераміс”;
- обґрунтувати доцільність розширення асортименту продукції підприємства на інноваційних засадах;
- рекомендувати оновлення технологічного обладнання як один з важливих інноваційних напрямків використання виробничих ресурсів ТОВ “Кераміс”;
- розкрити охорону праці та безпеку в надзвичайних ситуаціях ТОВ “Кераміс”;
- вивчити питання з екології.

Науково-пізнавальне та практичне значення полягають у тому, що його основні положення та висновки можуть бути використані у сучасній практиці використання виробничих ресурсів ТОВ “Кераміс” на інноваційній основі.

Обсяг та структура магістерської роботи. Робота складається з вступу, п’яти розділів, висновків, переліку використаної літератури та додатків. Перелік використаної літератури містить 119 позицій. У вступі обґрунтовано актуальність і значення теми, визначено мету та завдання магістерської роботи, предмет і об’єкт дослідження та загальну методику проведення дослідження. У першому розділі розкрито теоретичні засади визначення інноваційних напрямів покращення використання виробничих ресурсів підприємства. У другому розділі здійснено аналіз використання виробничих ресурсів ТОВ “Кераміс” на інноваційних засадах. У третьому розділі запропоновано інноваційні напрями покращення використання виробничих ресурсів ТОВ “Кераміс”. У четвертому розділі розкрито охорону праці та безпеку в надзвичайних ситуаціях. У п’ятому розділі розглянуто питання з екології. У висновках коротко викладено найвагоміші наукові та практичні результати магістерської роботи.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **ВСТУПІ** сформовано актуальність теми магістерської роботи, визначено мету та завдання, предмет та об’єкт, методи та інформаційну базу дослідження, подано структуру роботи.

У ПЕРШОМУ РОЗДІЛІ “ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ НАПРЯМКІВ ПОКРАЩЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА” виявлено роль інновацій у забезпеченні сталого розвитку виробничих підприємств; розкрито сутність та особливості системи формування та використання виробничих ресурсів інноваційного підприємства; визначено склад та структуру виробничих ресурсів інноваційного підприємства.

Останнім часом багато великих фірм і організацій у країнах з розвинутою трансформаційною економікою були змушені шукати шляхи й можливості заохочення нового покоління винахідників і новаторів – високоефективних внутрішньофірмових підприємців, які вишукують можливості для розвитку ініціативи, розроблення нової продукції, технології освоєння нових сфер діяльності з використанням внутрішніх ресурсів. Таке внутрішнє підприємництво в рамках великих корпорацій одержало назву інтрапренерства. Особливе місце в побудові конкурентоспроможної економіки країни займає виробниче підприємство. Тут формується технічний рівень продукції, визначаються її вартісні показники і, в кінцевому підсумку, – її якість. Конкурентоспроможний товар повинен не тільки протистояти товару-конкуренту, але й перевершувати його. Висока конкурентоспроможність товару знаходить своє відбиття в значно більшій частці ринку, у більш високій рентабельності його виробництва та збуту і, у підсумку, у більшій прибутковості виробничого підприємства.

Процес виробництва на будь-якому підприємстві залежить від незалежної взаємодії трьох визначальних його чинників: персоналу (робочої сили), засобів праці та предметів праці. Використовуючи наявні засоби виробництва, персонал підприємство продукує суспільно корисну продукцію або надає виробничі та побутові послуги. Це означає, що, з одного боку, мають місце затрати живої та уречевленої праці, а з іншого – такі чи так звані результати виробництва (діяльності). Останні залежать від масштабів застосовуваних засобів виробництва, кадрового потенціалу та рівня його використання. Забезпечення стійкої конкурентоспроможності підприємства та підвищення ефективності його функціонування в умовах фінансової нестабільності безпосередньо залежить від ефективності використання його виробничих ресурсів.

Виготовлення продукції (виконання роботи, надання послуг) здійснюється у процесі взаємодії праці людини та певних засобів виробництва. Останні за своїм матеріально-речовим складом становлять виробничі фонди підприємства, усю сукупність яких поділяють. Проте засоби виробництва як сукупність засобів і предметів праці не можна ототожнювати з виробничими фондами, що зумовлено двома обставинами. По-перше, елементи засобів виробництва стають виробничими фондами лише з моменту їхнього безпосереднього використання у виробничому процесі. По-друге, виробничі фонди на відміну від засобів виробництва є виключно вартісною економічною

категорією. Це означає, що до виробничих фондів відносять не всі елементи засобів виробництва взагалі, а ті з них, які мають вартість.

У ДРУГОМУ РОЗДІЛІ “ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ ТОВ “КЕРАМІС” НА ІННОВАЦІЙНИХ ЗАСАДАХ” зроблено загальну характеристику інноваційної діяльності ТОВ “Кераміс”; проаналізовано використання виробничих ресурсів підприємств; здійснено аналіз основних показників фінансового стану підприємства; зроблено загальна оцінку інноваційних напрямків використання виробничих ресурсів підприємства.

Об’єктом вивчення є ТОВ “Кераміс”, яке розташоване у с. Токи Підволочиського р-ну Тернопільської обл., по вул. Виробнича, 3. Товариство керується в своїй фінансово-господарській діяльності законодавством України та статутом. Для забезпечення своєї діяльності він має поточний рахунок в банку, круглу печатку зі своїм найменуванням, кутовий та інші штампи, бланки та інші реквізити. Приватне підприємство веде самостійний облік власної господарської діяльності і має окремий баланс. Воно має право здійснювати свою діяльність з моменту затвердження статуту про та одержання керівником відповідних повноважень.

ТОВ “Кераміс” займається виконанням будівельно-монтажних робіт по прокладанню зовнішніх мереж водопроводу, каналізації, тепломереж, благоустрою об’єктів і будівництву доріг, монтажу фундаментів, укладанню дорожніх плиток всіх модифікацій, проводить кроколи під авто та залізничним полотном. Підприємство веде будівництво і реконструкцію житла, соцкультпобуту, комунального господарства і промисловості. ТОВ “Кераміс” надає послуги як юридичним, так і фізичним особам автотранспортом і будівельною технікою. Підсобне виробництво – це випуск асфальтобетону і мішкоперліту, ізоляція труб. Підприємство займається проведенням будівельних робіт вузького профілю, зокрема, прокладанням зовнішніх мереж водопроводу та каналізації по всій території Тернопільської області.

На даний час ТОВ “Кераміс” займається наступними видами робіт:

- прокладання зовнішніх мереж водопроводу, газопроводу, каналізації у приватній та комунальній сферах, облаштування септиків, колекторів, проколювання ґрунту, реконструкцією діючих мереж та випробувальними роботами;

- проводить механізоване вертикальне планування будівельних майданчиків, земельні роботи;

- надає індивідуальні послуги будівельною технікою та вантажним автотранспортом.

ТОВ “Кераміс” має власне підсобне виробництво. Це бетонний завод, на якому випускається гаряча бетонна суміш. Крім того, має в оренді землю, на якій проводиться видобуток будівельного піску.

При наявності великої кількості техніки, має власну ремонтну базу, бокси, гаражі, цехи: столярний, токарний, кузню, електроцех та цех по ремонту

та перевірці акумуляторів. Займається виготовленням металевих конструкцій для власних потреб та на замовлення.

Структура підприємства – це його внутрішній устрій, який характеризує склад підрозділів та систему зв'язків, підпорядкованості та взаємодій між ними. У практиці господарювання розглянемо виробничу та організаційну структуру управління ТОВ “Кераміс”. Організаційна структура ТОВ “Кераміс” – лінійно-функціональна. Цей тип структури забезпечує такий поділ праці, при якому лінійні ланки управління повинні приймати рішення та контролювати, а функціональні – консультувати, інформувати, організовувати, планувати. Така структура дає можливість організувати управління завданнями. При цьому лінійних керівників не підпорядковано керівникам функціональних відділів управління. Перевагами такої структури управління є компетентність спеціалістів, які відповідають за здійснення конкретних функцій, відповідність структури обраній стратегії діяльності підприємства.

Основу діяльності підприємства становлять виробничі процеси, які виконуються в підрозділах. Склад цих підрозділів і характеризує виробничу структуру підприємства. Виробничі підрозділи ТОВ “Кераміс” – цехи, ділянки, обслуговуючі господарства і служби (прямо чи опосередковано), що беруть участь у виробничому процесі.

ТОВ “Кераміс” створене з метою сприяння здійснення товариством статутних задач для виконання будівельно-монтажних робіт, виробництва будівельних конструкцій і матеріалів, проектування будівель та споруд виробничого і невиробничого призначення, надання послуг та посередницької роботи в будівництві, сприяння розвитку економіки України, формування ринкових відносин, вирішення соціальних проблем, отримання прибутку в інтересах учасників товариства. ТОВ “Кераміс” проводить свою діяльність на території України у таких напрямках: будівельні та монтажні роботи; виробництво будівельних матеріалів, конструкцій та виробів; надання послуг в будівництві та інші види діяльності згідно статуту товариства.

Майно ТОВ “Кераміс” становлять основні та оборотні засоби, які передані товариством в оперативне управління товариства у встановленому порядку, а також інші матеріальні і фінансові ресурси, вартість яких відображається на балансі товариства.

Упродовж 2016-2017 рр. середньооблікова чисельність працівників будівельного підприємства залишалась незмінною – на рівні 62 осіб, однак у 2015 р. цей показник був вищим на 8 осіб. Загалом упродовж аналізованого періоду відбулись незначні зміни у кількості та структурі персоналу ТОВ “Кераміс”. Оплата праці адміністративно-управлінського персоналу здійснюється згідно встановлених окладів, а оплата праці робітникам – на основі тарифної системи оплати праці. У ТОВ “Кераміс” виплачуються доплати та премії у залежності від результатів роботи персоналу. Мотивація працівників на підприємстві не є достатньо високою.

Досліджено динаміку валюти балансу та його структуру. Бачимо, що основні тенденції динаміки показників мають зростаючий характер, що

свідчить про збільшення обсягів власної господарської діяльності у ТОВ “Кераміс”, що є позитивним у роботі підприємства. Окремі показники ефективності використання основних засобів зростали протягом аналізованого періоду, а інші йшли на спад. Відбулося значне збільшення запасів і витрат, це могло відбутися за рахунок необґрунтованого відволікання активів із виробничого обороту, що призводить до збільшення кредиторської заборгованості і погіршення фінансового стану підприємства. За 2015-2017 рр. підприємство в основному працює за рахунок власного капіталу, лише частково позичає кошти і ці кошти поступово зростають. Присутній кризовий стан у ТОВ “Кераміс”, йому для забезпечення запасів не вистачає “нормальних” джерел їх формування і даному підприємству загрожує банкрутство, але цей дефіцит є невеликим і у попередні роки підприємство було абсолютно стійким. Ситуація, яка склалася в державі негативно вплинула на наше підприємство також, всі свої зобов’язання воно сплачує з власних коштів. Правильне розпорядження прибутку, залучення додаткового капіталу, впровадження ефективної інноваційної політики – все це допоможи вийти ТОВ “Кераміс” з кризи.

У ТРЕТЬОМУ РОЗДІЛІ “ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМКИ ПОКРАЩЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ ТОВ “КЕРАМІС” запропоновано впровадження інноваційної продукції як важливого виробничого ресурсу у ТОВ “Кераміс”; обґрунтовано доцільність розширення асортименту продукції підприємства на інноваційних засадах; рекомендовано оновлення технологічного обладнання як один з важливих інноваційних напрямків використання виробничих ресурсів ТОВ “Кераміс”.

Рекомендовано організацію виробництва нового виду матеріалу – рідкої гуми – з метою формування ефективної асортиментної політики підприємства. З метою підвищення якості та конкурентоспроможності будівельної продукції, робіт та послуг та забезпечення захисту інтересів споживача пропонуємо проектне рішення для ТОВ “Кераміс”, яке полягає в організації виробництва нового виду матеріалу з метою формування ефективної асортиментної політики, покращення якісних характеристик вихідної продукції. Сучасні будівельні технології використовують новітні матеріали для захисту від проникнення води при зведенні різних конструкцій, таких як дахи, перекриття між поверхами, підвали. Застосування рідкої гуми при гідроізоляції фундаменту захищає від попадання води під бетонну основу будинку. Це необхідно для запобігання від вогкості та скупчення вологи. Крім того, спеціальне покриття запобігає осіданню землі, руйнуванню будівлі. Для ТОВ “Кераміс” запропоновано придбати сировину й обладнання для виготовлення рідкої гуми, яка є необхідною й унікальною речовиною і слугує гідроізоляційним покриттям, що наноситься методом безповітряного напилення. Така рідина практично миттєво набуває 80% міцності і створює монолітне безшовне покриття, заповнюючи усі шви, пори та мікротріщини в основі, чим забезпечує повну водо-, паро-, і газонепроникність. Нанесення монолітного мембранного покриття є одним із останніх досягнень у

гідроізоляції та захисті від корозії. Дану технологію варто використовувати для вирішення проблем, що постійно виникають при застосуванні звичайних мембранних систем. Здійснено розрахунок економічної ефективності впровадження проекту виготовлення рідкої гуми та зроблено відповідні підсумки: коефіцієнт ефективності інвестицій, вкладених у даний проект, становить 1,22; індекс прибутковості становить 3,5; початкові інвестиції – 856,6 тис. грн.; чиста теперішня вартість – 2144,27 тис. грн. Значення всіх показників – вище їхніх нормативних значень, що свідчить про прийнятність проекту.

Доцільними будуть пропозиції виробництва арматурної сітки для виготовлення кліток у ТОВ “Кераміс”. Метою даного проекту є розширення виробництва арматурної сітки для виготовлення кліток у цеху металовиробів у ТОВ “Кераміс” шляхом закупівлі обладнання. При реалізації проекту нове обладнання даватиме суттєвий середньорічний дохід (1 машина виготовляє у середньому 2 тонни арматурної сітки для виготовлення кліток у місяць). Майже за 3 роки проект повністю окуповується і приносить прибуток, період окупності становить 2 роки.

Також здійснено пошук інноваційних напрямів покращення використання виробничих ресурсів на основі оновлення виробництва ТОВ “Кераміс”. Основними виробничими активами ТОВ “Кераміс”, від яких залежить фінансова результативність діяльності, є основні фонди. Обладнання на підприємстві фізично та морально застаріле, але частково його можна використовувати у виготовленні нових видів продукції. Зробивши дослідження ринку реалізації металовиробів, ми прийшли до висновку, що дане підприємство може випускати металічні консервні кришки, металічні банки для консервування джемів, повидла, м’ясних консервів, пива та іншої продукції різної ємкості, яких в недостатній кількості на внутрішньому на зовнішньому ринку і які експортуються з інших регіонів, навіть із країн ближнього зарубіжжя (Росія, Білорусія). Запропонувати випуск вище перелічених видів продукції одночасно нереально, так як підприємство не має достатніх фінансових можливостей. Тому, пропонуємо поетапне оновлення виробничого обладнання і випуску на ньому нової продукції. Найоптимальнішим варіантом є виробництво консервних кришок на першому етапі. Через певний період (1,5-2 роки) розпочати другий етап – виробництво консервних банок і банок для пива.

У ЧЕТВЕРТОМУ РОЗДІЛІ “ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ” вивчено питання з охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях. Відділ охорони праці ТОВ “Кераміс” створено відповідно до Закону України “Про охорону праці” з метою організації та виконання ряду правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасних випадків, професійних захворювань та аварій в процесі праці. На продуктивність роботи столяра негативний вплив складають шум, вібрації, загазованість, теплота. Тому для підвищення продуктивності роботи столярів на фірмі створюють комфортні умови робочого місця, а саме забезпечують робітників засобами індивідуального захисту,

застосовують засоби вібраційного захисту, встановлюють кондиціонери у столярному цеху ТОВ “Кераміс”. Усі приміщення ТОВ “Кераміс” мають як природне, так і штучне освітлення. В якості джерел світла при штучному освітленні використовуються світильники з серії ЛП036, коефіцієнт пульсації не перевищує 5%. Перед оформленням на роботу всі в обов’язковому порядку проходять медичне обстеження у поліклініках, а потім з медичною картою приходять на підприємство. Значну пожежо- та вибухонебезпеку складають суміші пилу з повітрям (аерозоль). Пил, котрий складається з найдрібніших частинок спалимих речовин, при перебуванні його у зваженому стані в межах від нижньої до верхньої концентраційних меж – вибухонебезпечний.

Також розкрито питання з безпеки в надзвичайних ситуаціях. Визначено застосування алгоритму класифікації надзвичайних ситуацій та порядку реагування на них суб’єктами господарювання. Надзвичайною ситуацією (НС) називається порушення нормальних умов життя людей на об’єкті або території, які викликані аварією, катастрофою, стихійним лихом, епідемією, епіфітотією, епізоотією, великими пожежами, застосуванням засобів ураження, що призвели або можуть призвести до людських втрат і матеріальних збитків. Надзвичайні ситуації у своєму розвитку проходять п’ять, умовних етапних фаз: перша – нагромадження відхилень від нормального стану або процесу; друга – ініціювання надзвичайної події (аварії чи стихійного лиха); третя – процес надзвичайної події, під час якого відбувається вплив на людей, об’єкти і природне середовище. Практично ця фаза є наслідком і розвитком другої; четверта – дії вторинних вражаючих факторів під впливом можливих надзвичайних умов; п’ята – ліквідація наслідків надзвичайної ситуації. П’ята фаза може за часом починатися ще до завершення третьої фази та поєднуватися з четвертою.

Під аварією слід розуміти раптову зупинку роботи або порушення процесу виробництва на промисловому підприємстві, транспорті, інших об’єктах, що призводять до пошкодження або знищення матеріальних цінностей. Під катастрофою розуміють раптову біду, подію, яка обумовлює трагічні наслідки. Найбільш небезпечними є вибухи і пожежі. Аварії і катастрофи на підприємствах нафтохімічної та газової промисловості приводять до загазованість атмосфери, розтікання нафтопродуктів, агресивних рідин і сильнодіючих отруйних речовин.

Техногенна, природна та соціально-політична обстановка в країні залишається потенційно небезпечною, а отже вимагає від держави постійної готовності до проведення заходів захисту населення взагалі та проведення евакуаційних заходів, зокрема. Правова та нормативно-технічна база з питань евакуації в цілому відповідає сучасним вимогам до організації і проведення евакуаційних заходів. Діючі методичні рекомендації потребують певних коректив та узгоджень, в проекті ДСТУ Евакуація. Загальні положення необхідно викласти узагальнені положення нормативного характеру. Рішення про евакуацію може бути прийнято на різних стадіях надзвичайної ситуації, але можливі сценарії проведення евакуації слід розглядати ще на етапі планування.

Плани евакуації мають бути узгодженими як в часі і просторі так і з іншими суб'єктами планування

У П'ЯТОМУ РОЗДІЛІ “ЕКОЛОГІЯ” вивчено питання з екології. Визначено особливості сучасної фінансово-кредитної політики охорони навколишнього середовища. Практика підприємницької діяльності та світовий досвід підтверджують можливість реалізації еколого-економічних цілей з використанням таких регулятивних механізмів, як: пряме державне регулювання (нормативно-правові, адміністративно-контролюючі і заохочувальні заходи, пряме регламентування тощо); економічне стимулювання через застосування ринкових механізмів; змішані механізми, які поєднують вищезазначені підходи. Поряд з цим, діє чіткий механізм фінансового забезпечення такого регулювання (внутрішні нагромадження, кошти бюджетних фондів, вітчизняні й зарубіжні екоінвестиції, кредити, цільові гаранті тощо).

Основними видами економічних інструментів екологічного регулювання є: страхування: видів діяльності відповідно до характеру їх природокористування; ризику підприємницької діяльності; еколого-економічних наслідків підприємницької діяльності; санкції – штрафи за порушення екологічного законодавства; сертифікати – права на викиди; прав щодо забруднення – на купівлю-продаж; маркетабельні дозволи; прав на екологозорієнтовану діяльність; омпенсаційні виплати реципієнтам за поліпшення якості середовища шляхом технологічного оновлення; досягнення в галузі раціонального використання природних ресурсів; збереження (досягнення) оптимального стану природного середовища; ціни – цінове програмування розширення екологозорієнтованих секторів ринку; цінове регулювання екологічної виробничої поведінки підприємців; цінове стимулювання вітчизняного виробництва екотехніки, екотехнологій і “зелених” товарів; податки – які орієнтовані на позитивну мотивацію щодо природозберігаючої діяльності (податкові пільги на екологічно зорієнтовані торговельні операції; податкові пільги на функціонування екологічної інфраструктури; податкові пільги на екоінвестиції; платежі за: викиди (скиди) шкідливих речовин в атмосферу, водні джерела, ґрунт; складування (захоронення) шкідливих речовин у природних ландшафтах; фізичні види забруднення навколишнього середовища; кредити та позики – включають: пільгові (на придбання екотехніки та екотехнологій); субсидії (дотації, гранти), які спрямовуються на реалізацію: державних міжнародних екологічних проектів, організацію та фінансування НДДКР; підготовку спеціалістів, підприємців; відповідальність за частину ризику з підприємствами за «пілотними» екологічними проектами; формування екологічної інфраструктури; дослідження вітчизняних “зелених” технологій, альтернативних видів енергії, виробництво екологічно безпечних товарів і екологічно досконалу продукцію; прискорену амортизацію природозберігаючого устаткування; природоохоронну діяльність громадськості

та населення тощо; лобювання (сприяння) – екологічним торговельним операціям; розширенню екологічно орієнтованих секторів економіки.

Визначено систему управління природокористування у регіоні. Фактором, який визначає економічну цілісність регіону, є однорідність природних ресурсів і умов. Досліджуючи регіональне природокористування, воно розглядається, як функціонування еколого-економічної системи, що включає декілька підсистем. Причому природокористування розглядається як увесь вплив людини на природу, включаючи відпочинок, туризм тощо. Якість навколишнього природного середовища розглядається як окремий параметр, який характеризує певний цикл відтворення, що дає право говорити про необхідність економічної оцінки цього параметра як результату відтворення та передумови наступних його етапів. Вважаємо актуальними дослідження регіональних особливостей формування екологічного боргу як інтегральної характеристики якості природокористування на певній території. Такі дослідження дозволять більш ґрунтовно аналізувати екологічну ситуацію за регіонами та формувати пропозиції щодо удосконалення еколого-економічної політики.

ВИСНОВКИ

Об'єктом вивчення є ТОВ “Кераміс”, яке розташоване у с. Токи Підволочиського р-ну Тернопільської обл., по вул. Виробнича, 3. Товариство керується в своїй фінансово-господарській діяльності законодавством України та статутом. Для забезпечення своєї діяльності він має поточний рахунок в банку, круглу печатку зі своїм найменуванням, кутовий та інші штампи, бланки та інші реквізити. Приватне підприємство веде самостійний облік власної господарської діяльності і має окремий баланс. Воно має право здійснювати свою діяльність з моменту затвердження статуту про та одержання керівником відповідних повноважень.

ТОВ “Кераміс” займається виконанням будівельно-монтажних робіт по прокладанню зовнішніх мереж водопроводу, каналізації, тепломереж, благоустрою об'єктів і будівництву доріг, монтажу фундаментів, укладанню дорожніх плиток всіх модифікацій, проводить кроколи під авто та залізничним полотном. Підприємство веде будівництво і реконструкцію житла, соціальної інфраструктури, комунального господарства і промисловості. ТОВ “Кераміс” надає послуги як юридичним, так і фізичним особам автотранспортом і будівельною технікою. Підсобне виробництво – це випуск асфальтобетону і мішкоперліту, ізоляція труб. Підприємство займається проведенням будівельних робіт вузького профілю, зокрема, прокладанням зовнішніх мереж водопроводу та каналізації по всій території Тернопільської області.

На даний час ТОВ “Кераміс” займається наступними видами робіт:

- прокладання зовнішніх мереж водопроводу, газопроводу, каналізації у приватній та комунальній сферах, облаштування септиків, колекторів, проколювання ґрунту, реконструкцією діючих мереж та випробувальними роботами;

- проводить механізоване вертикальне планування будівельних майданчиків, земельні роботи;
- надає індивідуальні послуги будівельною технікою та вантажним автотранспортом.

ТОВ “Кераміс” має власне підсобне виробництво. Це бетонний завод, на якому випускається гаряча бетонна суміш. Крім того, має в оренді землю, на якій проводиться видобуток будівельного піску. При наявності великої кількості техніки, має власну ремонтну базу, бокси, гаражі, цехи: столярний, токарний, кузню, електроцех та цех по ремонту та перевірці акумуляторів. Займається виготовленням металевих конструкцій для власних потреб та на замовлення.

Ми дослідили динаміку валюти балансу та його структуру. Бачимо, що основні тенденції динаміки показників мають зростаючий характер, що свідчить про збільшення обсягів власної господарської діяльності у ТОВ “Кераміс”, що є позитивним у роботі підприємства. Окремі показники ефективності використання основних засобів зростали протягом аналізованого періоду, а інші йшли на спад. Відбулося значне збільшення запасів і витрат, це могло відбутися за рахунок необґрунтованого відволікання активів із виробничого обороту, що призводить до збільшення кредиторської заборгованості і погіршення фінансового стану підприємства. За 2015-2017 рр. підприємство в основному працює за рахунок власного капіталу, лише частково позичає кошти і ці кошти поступово зростають. Присутній кризовий стан у ТОВ “Кераміс”, йому для забезпечення запасів не вистачає “нормальних” джерел їх формування і даному підприємству загрожує банкрутство, але цей дефіцит є невеликим і у попередні роки підприємство було абсолютно стійким. Ситуація, яка склалася в державі негативно вплинула на наше підприємство також, всі свої зобов’язання воно сплачує з власних коштів. Правильне розпорядження прибутку, залучення додаткового капіталу, впровадження ефективної інноваційної політики – все це допоможи вийти ТОВ “Кераміс” з кризи.

Рекомендовано організацію виробництва нового виду матеріалу – рідкої гуми – з метою формування ефективної асортиментної політики підприємства. З метою підвищення якості та конкурентоспроможності будівельної продукції, робіт та послуг та забезпечення захисту інтересів споживача пропонуємо проектне рішення для ТОВ “Кераміс”, яке полягає в організації виробництва нового виду матеріалу з метою формування ефективної асортиментної політики, покращення якісних характеристик вихідної продукції. Сучасні будівельні технології використовують новітні матеріали для захисту від проникнення води при зведенні різних конструкцій, таких як дахи, перекриття між поверхами, підвали. Застосування рідкої гуми при гідроізоляції фундаменту захищає від попадання води під бетонну основу будинку. Це необхідно для запобігання від вогкості та скупчення вологи. Крім того, спеціальне покриття запобігає осіданню землі, руйнуванню будівлі. Для ТОВ “Кераміс” запропоновано придбати сировину й обладнання для виготовлення

рідкої гуми, яка є необхідною й унікальною речовиною і слугує гідроізоляційним покриттям, що наноситься методом безповітряного напилення. Така рідина практично миттєво набуває 80% міцності і створює монолітне безшовне покриття, заповнюючи усі шви, пори та мікротріщини в основі, чим забезпечує повну водо-, паро-, і газонепроникність. Нанесення монолітного мембранного покриття є одним із останніх досягнень у гідроізоляції та захисті від корозії. Дану технологію варто використовувати для вирішення проблем, що постійно виникають при застосуванні звичайних мембранних систем.

Доцільними будуть пропозиції виробництва арматурної сітки для виготовлення кліток у ТОВ “Кераміс”. Метою даного проекту є розширення виробництва арматурної сітки для виготовлення кліток у цеху металовиробів у ТОВ “Кераміс” шляхом закупівлі обладнання. При реалізації проекту нове обладнання даватиме суттєвий середньорічний дохід (1 машина виготовляє у середньому 2 тонни арматурної сітки для виготовлення кліток у місяць). Майже за 3 роки проект повністю окупується і приносить прибуток, період окупності становить 2 роки.

Також здійснено пошук інноваційних напрямів покращення використання виробничих ресурсів на основі оновлення виробництва ТОВ “Кераміс”. Основними виробничими активами ТОВ “Кераміс”, від яких залежить фінансова результативність діяльності, є основні фонди. Обладнання на підприємстві фізично та морально застаріле, але частково його можна використовувати у виготовленні нових видів продукції. Зробивши дослідження ринку реалізації металовиробів, ми прийшли до висновку, що дане підприємство може випускати металічні консервні кришки, металічні банки для консервування джемів, повидла, м'ясних консервів, пива та іншої продукції різної ємкості, яких в недостатній кількості на внутрішньому на зовнішньому ринку і які експортуються з інших регіонів, навіть із країн ближнього зарубіжжя (Росія, Білорусія).

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

За темою магістерської роботи опубліковано наступні тези:

1. Богданюк С.О. Визначення впливу інновацій на розвиток промисловості України у складних умовах трансформаційних перетворень / Б.М. Андрушків, С.О. Богданюк, Т.О. Шевчук // Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції “Інновації: соціально-економічні та безпекові стратегії розвитку” пам'яті почесного професора ТНТУ імені Івана Пулюя, академіка НАН України М. Г. Чумаченка (м. Тернопіль, 23 березня 2018 року). – Тернопіль: 2018. – 82 с. – С. 10-11.

2. Богданюк С.О. Окреслення ролі інновацій в економічному зростанні вітчизняних підприємств / Б.М. Андрушків, С.О. Богданюк, Т.О. Шевчук // Збірник тез Міжнародної науково-технічної конференції “Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання” в 2-х т. (26–27 квітня 2018 року). –

Тернопіль: Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2018. – Т.2. – 216 с. – С. 66-67.

АНОТАЦІЯ

Богданюк С. О. Інноваційні напрямки покращення використання виробничих ресурсів підприємства (на прикладі ТОВ “Кераміс”). [Рукопис]: дипломна робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 073 “Менеджмент”, спеціалізацією “Управління інноваційною діяльністю” / С. О. Богданюк; ТНТУ. – Тернопіль, 2018.

Мета роботи – дослідити та обґрунтувати інноваційні напрямки покращення використання виробничих ресурсів ТОВ “Кераміс”.

Об’єктом дослідження є ТОВ “Кераміс”, яке розташоване у с. Токи, Підволочиського р-ну, Тернопільської обл., а також аналітична, статистична та фінансова інформація, інноваційна діяльність даного підприємства та його значення в галузі та економіці країни, а також інструменти щодо вирішення проблеми забезпечення дієвих інноваційних напрямків покращення використання виробничих ресурсів підприємства.

Предмет дослідження – пошук інноваційних напрямків покращення використання виробничих ресурсів підприємства, сукупність факторів, що зумовлюють наявний стан інноваційних можливостей ТОВ “Кераміс”.

Обсяг та структура магістерської роботи. Робота складається з вступу, п’яти розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Перелік використаної літератури містить 119 позицій.

Ключові слова: виробництво, виробнича діяльність, виробничі ресурси, виробничий потенціал, інновація, інноваційна діяльність, інноваційна активність, інноваційна спрямованість, інноваційний продукт, нововведення, інноваційний процес, інноваційна активність, інноваційний розвиток.

ANNOTATION

Bogdanyuk S.O. Innovative directions of improvement of the use of industrial resources of the enterprise (for example LLC “Keramis”). [Manuscript]: thesis for Master's degree in specialty 073 “Management”, specializing in "Management of Innovative Activities" / S. O. Bogdanyuk; TNTU. – Ternopil, 2018.

The purpose of the work is to investigate and substantiate the innovative directions of improving the use of production resources of LLC “Keramis”.

The object of research is LLC “Keramis”, which is located in the village. Toki, Pidvolochyskiy district, Ternopil region, as well as analytical, statistical and financial information, innovative activity of this enterprise and its importance in the industry and economy of the country, as well as tools for solving the problem of providing effective innovative directions for improving the use of industrial resources of the enterprise.

The subject of the research is the search for innovative directions for improving the utilization of industrial resources of the enterprise, a set of factors that determine the present state of innovative opportunities of LLC “Keramis”.

Volume and structure of master's work. The work consists of an introduction, five sections, conclusions, list of used literature and applications. The list of used literature contains 119 positions.

Key words: production, production activity, production resources, production potential, innovation, innovation activity, innovation activity, innovation orientation, innovation product, innovation, innovation process, innovation activity, innovative development.